

جشن نوروز پیام آور مهر و همبستگی

با عرض حرمت و ادای ادب اجازه می خواهیم که جشن بین المللی نوروز را بمتابه یکی از مناسبت های جهانی و فرهنگی معنوی بشری ، به تک تک شهروندان میراث دار این روز فرخنده و میمون در سراسر جهان ، تبریک و تهنیت بگوئیم .

جشن نوروز احساس مهر و رزی و دوستی ، با هم بودن و پهلوی هم بودن ، را به جهان بشریت به ارمغان آورد . گرمی و جاویدان باد جشن نوروز!

جشن نوروز کهن ترین جشن به جا مانده از دوران باستان سرزمین آریان است . از دید محتوا جشن نوروز از تک زمان اعتدال بهاری می آغازد ، مرحله ای که خورشید از صفحه استوای زمین می گذرد و بسوی شمال آسمان می رود . این لحظه را ، لحظه اول برج حمل می نامند .

بقول برخی از متون کهن سرزمین آریان از جمله شاهنامه فردوسی و تاریخ طبری ، جمشید شاهنشاه پیشدادیان بلخ باستان - پایه گذار جشن نوروز معرفی شده است . در این متون حکایت است که : "

جمشید در هفتاد سال پادشاهی خود با خردمندی و اندیشه نونگری ، به دست آورد های چشمگیری نائل آمد :

– ساختن ابزار جنگی، او آهن را نرم کرد و از آن زره و جوشن و خفتان و برگستوان (پوششی که جنگ آوران به هنگام جنگ می پوشند ، پوشش اسبان و فیل ها به هنگام جنگ) ساخت

– پوشش مردمان ، او با اندیشه بهتر موفق به پوشش مردمان گردید . از کتان و ابریشم و پشم جامه ساخت ، رشتن و بافتن و دوختن و شستن را به مردمان آموخت .
– جمشید پادشاه تهیه مسکن ، ساختمان سازی و خشت زنی را به مردم آموخت . مردم خاک و آب را به هم آمیختند و گل ساختند و خشت زدند، سنگ و گچ را به کاربرد و خانه و گرمابه و کاخ و ایوان برپا کرد .

– جمشید سینه سنگ را شکافت و از آن گوهر های گونه گون چون یاقوت و بیجاده و فلزات و زر و سیم بیرون آورد . تازیور زندگی و مایه خوشدلی مردمان باشد .

– جمشید در پی بوهای خوش برآمد و بر گلاب و عود و عنبر و مشک و کافور دست یافت .

– جمشید در اندیشه سفر افتاد و دست به ساختن کشتی برد و بر آبها دست یافت .

بدینسان جمشید با چنین دست آورد های ناب خود ، که موفق به تغییر در صورت حیات اجتماعی مردم گردید ، و به همه هنرها مستولی شد و توانا گردید . انگیزه خود بینی و غرور در او بیدار شد و در اندیشه پرواز در آسمان افتاد:

فرمان داد تا تختی گران بها برایش ساختند و گوهر بسیار بر آن نشانند . خادمان تخت را از زمین برداشتند و بر آسمان برافراشتند . جمشید در آن چون خورشید تابان نشسته بود و این همه به فر ایزدی می کرد .

جهانیان از شکوه و توانایی او خیره شدند ، گرد آمدند و بر بخت و شکوه او آفرین خواندند براو گوهر افشاندند و آن روز را که برابر به نخستین روز حمل (21 مارس) بود ، آن را نوروز خواندند . (1)

بفر کیانی یکی تخت ساخت
چه مایه بدو گوهر اندر نشاخت
که چون خواستی دیو برداشتی
ز هامون بگردون برافراستی
چو خورشید تابان میان هوا
نشسته بر او شاه فرمان روا
جهان انجمن شد بر تخت اوی
فرومانده از فره ُ بخت اوی
بجمشید بر گوهر افشاندند
مر آن روز را روز نو خواندند
سر سال نو هر رمز فرودین

برآسوده از رنج تن ، دل ز کین (2)

با ارجگذاری به ارزشهای تاریخی سرزمین نیاکان ، کوروش بزرگ بنیانگذار شاهنشاهی هخامنشی ها ، نوروز را در سال 538 قبل از میلاد، جشن ملی اعلام کرد.

کوروش بزرگ

داریوش اول هخامنشی، به مناسبت نوروز در سال 416 قبل از میلاد سکه‌ای از جنس طلا ضرب نمود که در یک سوی آن سربازی در حال تیراندازی نشان داده شده است.

داریوش اول هخامنشی

نوروز در زمان اشکانیان تاجیک و ساسانیان فارس تحت نام جشن نوروز بزرگ و نوروز خاصه برپا می شد.

PDC 12333

اشک اول - بنیان گذار سلسله اشکانیان

ارد شیر بابکان ، بنیان گذار سلسله ساسانیان در سال 230 میلادی از دولت روم که از وی شکست خورده بود ، خواست که نوروز را در این کشور به رسمیت بشناسد . این درخواست مورد پذیرش سنای روم قرار گرفت و نوروز در قلمرو روم به Lupercal معروف شد.

اردشیر بابکان

همچنان از زمان هرمز اول پادشاه ساسانی مرسوم شد که مردم در شب نوروز آتش روشن نمایند. همچنین از زمان هرمز دوم ، رسم دادن سکه در نوروز به عنوان عیدی متداول شد.

با روی کار آمدن سلسله‌های سامانیان تاجیک و آل بویه ، و سلسله ای دودمان های ترک‌تبار ، جشن نوروز با گستردگی بیشتری برگزار شد.

نوروز در دوران معاصر به عنوان یک میراث فرهنگی باستانی همواره مورد توجه مردم قرار داشته و هر ساله برگزار می‌شود. البته برگزاری جشن نوروز به صورت آشکار در برخی از کشورها توسط برخی حکومت‌ها برای مدت زمانی ممنوع بوده‌است. حکومت شوروی برگزاری جشن نوروز را در برخی از کشورهای آسیای میانه مانند ترکمنستان، قرقیزستان و تاجیکستان ممنوع کرده بود و این ممنوعیت تا زمان میخائیل گورباچف ادامه داشت.

همچنین در افغانستان، در دوران حکومت طالبان، برگزاری جشن نوروز ممنوع بود. بنا به پیشنهاد جمهوری آذربایجان ، مجمع عمومی سازمان ملل متحد در هفتادویکمین نشست مورخ 23 فبروی 2010 ، 21 ماه مارس را به عنوان جشن بین المللی نوروز یکی از مناسبت های جهانی و یکی از میراث فرهنگی معنوی بشری ، با ریشه آریائی به رسمیت شناخت و آن را در تقویم خود جای داد .

در خبر منتشر شده از سوی سازمان ملل متحد در باره اهمیت نوروز آمده است:

" نوروز برای بیش از 300 میلیون نفر در مناطقی از بالکان ، منطقه دریای سیاه ، قفقاز ، آسیای مرکزی ، سراسر خاور میانه و آمریکای شمالی نقاط دیگر جهان جشن گرفته می شود . " (3)

اکنون کشورهای قزاقستان ، چین غربی (ترکستان چین)، تاتارستان، قرغزستان ، تاجیکستان ، ترکمانستان ، افغانستان ، ایران ، آذربایجان ، ترکیه و ملت گُرد ، هندوستان، پاکستان، بنگلادیش، بوتان، نیپال و تبت... یکجا از این روز فرخنده باستانی نیاکان بمتابه میراث فرهنگی معنوی بشری با شور و شغف و شادی جشن می گیرند.

اهمیت شایستگی و دیرینگی نوروز و سایر اعیاد ملی و دینی بجا مانده در این اصل متجلی است که ، نیاکان ما ، جشن نوروز و جشن های دینی را به مفهوم پلی به فردا در هاله ای از تقدس ، بمتابه نمادی در تعمیم مهر ورزی ، همدلی ، عامل همبستگی احساسات ملی و عقیدتی ، قرار دادند.

ماندگاری و استمرار نوروز و اعیاد دینی در پاکیزگی و کنه خدا پرستان و انسانگرایانه ای آن نیز نهفته است .:

و آن کنه تقدس جلوه گاه ایست از تعبد و تسلیم به خداوند در سایه عبودیت ، فرصتی ایست برای تزکیه نفس و تبلوری از احسان و نیکوکاری ، دیدار بادوستان و نمایشی از روند تحول و رستاخیز طبیعت می باشد.

ما از پنجره امید به کرانه های تابش آفتاب گرم نوروز و جشن های دینی چشم دوخته ایم ، گرمی ای که دل های یخ زده نفرت و آز را از اسیر سردی نفس ظلمت رها می کند .
و ستاره لبخند بر آسمان چهره آشتی می درخشد.

منابع و مآخذ

- 1 - شاهنامه فردوسی ، بتصحیح ژول مول ، انتشارات بهزاد ، چاپ پنجم ، سال 1379 ، ص 10 - 11 . و رجوع شود به لغت نامه دهخدا که در آن این مفاهیم در مورد نوروز نیز بیان شده است که میگوید : " ... جمشید در حال گذشتن از آذربایجان ، دستور داد که در آنجا برای او تختی بگذارند و خودش با تاج زرین بروی تخت نشست . پارسیدن نور خورشید به تاج زرین او ، جهان نورانی شد و مردم شادمانی کردند و آن روز را نو نامیدند . "
- 2 - حبیب السیر ، چاپ خیام ، جلد 1 ، ص 178 .
- 3 - رجوع شود به هفتادویکمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد مورخ 23 فبروی 2010 ، که 21 ماه مارس را به عنوان جشن بین المللی نوروز به رسمیت شناخت .
- 4 - رجوع شود به لغت نامه دهخدا ، بخش جمشید .